

[I. A. Hansen.]

beredte sig paa at bruge det, væsentlig medbestemmende til, at dansk Territorium ikke blev inddraget i Krigen. Den Tale af en Mand, der ikke plejer at lade sig lede af Stemninger, har maaske mere end noget andet bidraget til at fæstne den Overbevisning i dette Land, at vi ikke kan danne en Undtagelse indenfor det almindelige Verdenssamfund, et Militærberedskab skal vi have, vi har ikke Brev paa at være det eneste Land i Verden, der kan spare sig Ulejligheden og Bekostningen ved at opretholde et Forsvar.

Jeg ved nu ikke, om vi igen ved denne Lejlighed skal høre den Tale i denne Sal, at vi ingen mellemfolkelige Pligter har, som kan nøde os til at holde et Militærberedskab. Hvis vi igen skal have Afrustningsdiskussion her i Tinget, forbeholder jeg mig senere at belyse, hvorledes ledende Politikere i andre Lande ser paa Tanken om en isoleret Afrustning. Jeg forbeholder mig at føre som Vidner saadanne Mænd som Svenskerne, forhenværende Statsminister Trygger, forhenværende Udenrigsminister Marx von Württemberg, afdøde Statsminister Hjalmar Branting og forhenværende Forsvarsminister Albin Hansson, Mænd som Svejtseren, Forbundsraad, fungerende Udenrigsminister Motta, Tjekkeren, forhenværende Udenrigsminister Benes og Belgieren, forhenværende Udenrigsminister Vanderfelde. Alle disse Statsmænd har i de mest afgjorte og ubetingede Ord vendt sig mod den Vildfarelse, at et Land kan vente Hjælp fra andre, uden at det selv bringer Ofre for at bevare sin Ret. Der er ingen Meningsforskel mellem de Navne, jeg nævnte her, hvad enten de er konservative, liberale eller Socialdemokrater. De ser fuldkommen ens paa dette Spørgsmaal og fuldkommen paa samme Maade, som vi fra vor Side maa se paa det.

Men forhaabentlig er Spørgsmaalet: Hvad skal et dansk Forsvar nytte? i den Mening, at det nytter intet, nu gaet ud af Diskussionen. Til Gengæld rejser der sig et andet Spørgsmaal, og det er Spørgsmaalet: Hvad skal et dansk Forsvar bruges til? Hvilke Opgaver har det at løse?

Det er et Spørgsmaal, som melder sig til fornyet Overvejelse, hver Gang Forsvarsordningen er paa Dagsordenen; det er et Spørgsmaal, som ikke kan besvares een Gang for alle; Svaret maa gives til enhver Tid under Hensyn til Beskaffenheden af den Verden, som omgiver os.

Der var en Tid, da Svaret maatte gives

paa Baggrund af en europæisk Situation, hvori Herredømmet i Østersøen kunde blive et Stridsspørgsmaal mellem to omtrent lige stærke Stormagter, og hvor man maatte regne med Besættelsen af dansk Territorium som en nærliggende Mulighed. Paa denne Mulighed maatte vi indrette os; og Ordningen af 1909 satte sig som Hovedopgave at yde Modstand mod en Landgang paa Sjælland med det Formaal at beherske København og Store Bælt under en Stormagtskrig.

Efter Versaillesfreden eksisterer den Situation, som Ordningen af 1909 tog Sigte paa, ikke længere; i dette Øjeblik er Herredømmet i Østersøen ikke et Kampspørgsmaal mellem jævnyrdige Modstandere; og Faren for en Landgang paa Sjælland er derfor mindre overhængende, end den var den Gang. Men vi ligger stadig paa den alfare Vej ved Passagerne mellem Nordsøen og Østersøen; og vi kan ikke lukke Øjnene for, at Spændingen mellem Vest og Øst kan udlade sig i krigerske Handlinger — krigerske Handlinger, som i hvert Tilfælde til en Begyndelse kan komme til at berøre dansk Sø- og Landterritorium. Ikke mindst Stillingen i og ved Store Bælt, i Smaalands-havet og ved Fyn—Langeland stiller i Øjeblikket Krav til et dansk Forsvar. Vi har ogsaa stadig væk en Landegrænse, som stiller sine Krav under en Konflikt i vor Nærhed. Og der er andre Opgaver; disse Opgaver kan ikke raabes ud for alle Vinde i en offentlig Diskussion; de hører hjemme under de fortrolige Forhandlinger, som Partierne nu vil have at føre om denne Sag, først og fremmest under de kommende Udvalgsforhandlinger.

Jeg har her kun villet antyde dem i stor Almindelighed. Jeg har villet det, fordi jeg tror, at megetaf den tilsyneladende haabløse Uenighed, der her i Landet breder sig om Militærspørgsmaalet, stammer fra, at man begynder fra den forkerte Ende i den Sag; man begynder med at diskutere, hvor meget det skal koste, 20, 30, 40 eller 57 Mill. Kr. Hvad om man for en Gangs Skyld paa rette Sted begyndte med at gøre op: Hvad skal et dansk Forsvar bruges til? Hvilke Opgaver har det at løse i den Verden, vi lever i, indenfor den Tid, vi kan overskue?

Jeg tror, at den Opgave var det et Forsøg værd at løse. Jeg tvivler ikke om, at Partierne til at begynde med vilde stille Opgaven meget forskelligt op; og her er der jo i alle Tilfælde kun Tale om et Skøn. Men alligevel, mon ikke den militærpolitiske Situation efterhaanden er saadan afklaret, at der kan samles en tilstrækkelig Enighed